

הַלְבוֹת וְכִיָּה וּמִתְנֶה פֶּרֶק י

א. שְׁכִיב מֶרַע שְׁאָמַר תָּנוּ מָנָה לְפָלוּנִי, וּמִת יָתְנוּ לְאַחַר מִיתָה: שְׁדַּבְּרִי שְׁכִיב מֶרַע, כְּכַתּוּבִין וְכַמְסוּרִין הֵן; וְאִין חוֹשְׁשִׁין שְׁמָא עַל מָנָה שֵׁישׁ לוֹ קָבוּר הוּא אוֹמֵר.

ב. וְכֵן שְׁכִיב מֶרַע שְׁאָמַר הֲלוֹאָה אוֹ הַפְּקָדוֹן שֵׁישׁ לִי בִיד פָּלוּנִי, תָּנוּ אוֹתָהּ לְפָלוּנִי דְּבָרֵיו קִימִין, וְאִינוּ צָרִיךְ לְמַעֲמַד שְׁלֹשֶׁתָּן.

ג. וְכֵן אִם אָמַר תָּנוּ שְׁטַר פָּלוּנִי לְפָלוּנִי, זָכָה בָּמָה שֵׁישׁ בְּשֹׁטֶר, וְכֹאֲלוּ כָּתַב וּמָסַר, אָף עַל פִּי שְׁלֹא מִשְׁךְ הַשְׁטַר; וְאִין הַיּוֹרֵשׁ יָכוֹל לְמַחֵל שְׁטַר זֶה, שְׁנָתָן בְּמִתְנֶת שְׁכִיב מֶרַע.

ד. וּמִפְּנֵי מָה הַמוֹכֵר אוֹ הַנוֹתֵן שְׁטַר חוֹב לְחֻבְרוֹ וְחֹזֵר הַיּוֹרֵשׁ וּמַחֲלוֹ, מַחֲלוֹ, וְשְׁכִיב מֶרַע שְׁנָתָן שְׁטַר חוֹב, אִין הַיּוֹרֵשׁ יָכוֹל לְמַחֵל מִפְּנֵי שְׁקִנְיָן הָרְאִיָּה שְׁבִשְׁטַר מִדְּבָרֵיהֶם. לְפִיכָךְ הַיּוֹרֵשׁ, עֲדִין זֶה הַשְׁטַר שְׁלוֹ הוּא מִן הַתּוֹרָה וּמוֹחֲלוֹ; וּמִתְנֶת שְׁכִיב מֶרַע אָף עַל פִּי שֶׁהִיא מִדְּבָרֵיהֶם, עָשׂוּ אוֹתָהּ כְּשִׁלְתּוֹרָה, וְכֹאֲלוּ קָנָה מִמּוֹן שְׁבִשְׁטַר מִן הַתּוֹרָה, וְהִגִּיעַ לִידּוֹ, וְלֹא נִשְׁאַר לַיּוֹרֵשׁ בּוֹ קִנְיָן, וּלְפִיכָךְ אִינוּ מוֹחֵל.

ה. שְׁכִיב מֶרַע שְׁאָמַר מָנָה לְפָלוּנִי בְיָדִי אִם אָמַר תָּנוּ, נוֹתְנִין; לֹא אָמַר תָּנוּ, אִין נוֹתְנִין, שְׁמָא לֹא אָמַר מָנָה יֵשׁ לְפָלוּנִי בְיָדִי, אֲלֵא כְּדִי שְׁלֹא יֵאמְרוּ עַל יוֹרְשָׁיו שֵׁישׁ לָהֶן מִמּוֹן. לְפִיכָךְ אִם אָמַר דְּבַר זֶה דֶּרֶךְ הוֹדָאָה, וְלֹא הָיָה שֵׁם חֲשֵׁשׁ עֲרָמָה נוֹתְנִין, אָף עַל פִּי שְׁלֹא אָמַר תָּנוּ.

ו. כִּיּוֹצֵא בּוֹ, רְאוּ אֶת אַבִּיהֶם שֶׁהִטְמִין מַעוֹת בְּשִׁדָּה תְּבָהּ וּמַגְדֵּל, וְאָמַר שְׁלִפְלוּנִי הֵן, שְׁלַמְעֶשֶׁר שְׁנֵי הֵן אִם כְּמוֹסֵר דְּבָרֵיו לָהֶן, הֲרִי דְּבָרֵיו קִימִין; וְאִם כְּמַעְרִים, לֹא אָמַר כָּלוּם.

ז. וְכֵן אִם בָּא אֶחָד וְאָמַר לָהֶם אֲנִי רְאִיתִי אֶת אַבִּיכֶן שֶׁהִטְמִין מַעוֹת בְּשִׁדָּה תְּבָהּ וּמַגְדֵּל, וְאָמַר שְׁלִפְלוּנִי הֵם, שְׁלַמְעֶשֶׁר שְׁנֵי הֵן אִם הָיוּ טְמוּנִין בְּבֵית, לֹא אָמַר כָּלוּם; בְּשִׁדָּה, דְּבָרֵיו קִימִין. כָּלְלוּ שְׁלִדְבַר כָּל שְׁאֵלוֹ יָכוֹל לְטָלֵן, דְּבָרֵיו קִימִין; וְאִם לֹאוֹ, לֹא אָמַר כָּלוּם.

ח. הֲרִי שֶׁהָיָה מַצְטַעַר עַל מַעוֹת שֶׁהִנִּיחַ לוֹ אָבִיו, וְלֹא יָדַע הֵיכָן הִחְבִּיאָן, וְאָמְרוּ לוֹ בְּחִלּוּם כֶּךָ וְכֶךָ הֵם, וּבִמְקוֹם פָּלוּנִי הֵן, וְשְׁלִפְלוּנִי הֵן, אוֹ שְׁלַמְעֶשֶׁר שְׁנֵי הֵן, וּמִצָּאֵן בְּמַקּוֹם שֶׁנֶּאֱמַר לוֹ, וְכַמְנִין שֶׁנֶּאֱמַר לוֹ: זֶה הָיָה מַעֲשֵׂה; וְאָמְרוּ חֲכָמִים, דְּבָרֵי חֲלוּמוֹת לֹא מַעֲלִין וְלֹא מוֹרִידִין.

ט. שְׁכִיב מֶרַע שֶׁהוֹדָה שֵׁישׁ לְפָלוּנִי בְיָדוֹ מָנָה, וְאָמְרוּ יְתוּמִים חֹזֵר וְאָמַר לָנוּ אָבִינוּ פְּרַעַתִּיו נֶאֱמָנִין, וְנִשְׁבָּעִין עַל זֶה הַסֵּת. אָמַר תָּנוּ, וְאָמְרוּ יְתוּמִים חֹזֵר וְאָמַר לָנוּ אָבֹא פְּרַעַתִּיו אִין נֶאֱמָנִין.

י. אָמַר מָנָה לְפָלוּנִי בְיָדִי, וְאָמְרוּ יְתוּמִין נִתְּנָנוּ אִין נֶאֱמָנִין: שֶׁהֲרִי לֹא אָמַר תָּנוּ, וּמִנִּין יָדְעוּ שֶׁחִיבִין לָתֵן. אָמַר תָּנוּ, וְאָמְרוּ יְתוּמִים נִתְּנָנוּ נֶאֱמָנִין, וְנִשְׁבָּעִין הַסֵּת שְׁנָתָנוּ.

יא. שְׁכִיב מֶרַע שְׁנָתָן מָנָה לְאֶחָד וְאָמַר לוֹ, הִילָךְ מָנָה זֶה לְפָלוּנִי הָלָךְ, וּמִצָּאוֹ שְׁמֵת אִם קִים הָיָה בְּשַׁעָה שְׁנָתָן לוֹ הַשְׁכִּיב מֶרַע, יִנָּתְנוּ לַיּוֹרְשֵׁי מִי שֶׁנִּשְׁתַּלְּחוּ לוֹ: שְׁדַּבְּרִי שְׁכִיב מֶרַע, כְּכַתּוּבִין וְכַמְסוּרִין הֵן. וְאִם לֹא הָיָה קִים, יִחְזְרוּ לַיּוֹרְשֵׁי הַמְּשַׁלַּח: שְׁאִין קִנְיָן לְמֵת.

יב. שְׂכִיב מֶרַע שְׁאֹמֵר תִּנּוּ מֵאֲתִים זֶז לְפָלוּנִי, וְשְׁלוֹשׁ מֵאוֹת לְפָלוּנִי, וְאַרְבַּע מֵאוֹת לְפָלוּנִי אֵין אוֹמְרִין כָּל הַקּוּדֵם בְּשֹׁטֵר זָכָה. לְפִיכָךְ אִם לֹא הִנִּיחַ תַּשַּׁע מֵאוֹת, חוֹלְקִין הִנְמָצָא לְפִי מֵה שְׁכֶתֶב לָהֶן. וְאִם יֵצֵא עָלָיו שֹׁטֵר חוֹב, גּוֹבָה מִכָּלֶן: מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד, כְּפִי מֵה שֶׁנָּתַן לוֹ. כִּי־צַד: הִיָּה הַחוֹב אַרְבַּע מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים זֶז, בַּעַל הַמֵּאֲתִים נוֹתֵן מֵאָה, וּבַעַל הַשְּׁלוֹשׁ מֵאוֹת מֵאָה וַחֲמִשִּׁים, וּבַעַל הָאַרְבַּע מֵאוֹת נוֹתֵן מֵאֲתִים.

יג. אֲבָל אִם אָמַר תִּנּוּ מֵאֲתִים זֶז לְפָלוּנִי, וְאַחֲרָיו שְׁלוֹשׁ מֵאוֹת לְפָלוּנִי, וְאַחֲרָיו אַרְבַּע מֵאוֹת לְפָלוּנִי כָּל הַקּוּדֵם בְּשֹׁטֵר זָכָה. לְפִיכָךְ אִם יֵצֵא עָלָיו שֹׁטֵר חוֹב, גּוֹבָה מִן הָאַחֲרוֹן; אֵין לוֹ, גּוֹבָה מִשְׁלֹפְנָיו; אֵין לוֹ, גּוֹבָה מִשְׁלֹפְנֵי פָנָיו.

יד. שְׂכִיב מֶרַע שְׁאֹמֵר יְדוּר פְּלוּנִי בְּבֵית זֶה, יֹאכַל פְּלוּנִי פְּרוֹת דָּקָל זֶה לֹא אָמַר כָּלוּם: שְׁלֹא הִקְנָה לָהֶם דָּבָר שֵׁישׁ בּוֹ מִמֶּשׁ שֶׁהִדִּירָה וְהִאֲכִילָה וְכִיּוּצָא בָהֶן, הֲרִי הֵן כְּדַבּוּר וְכִשְׂינָה שְׂאִינָן נִקְנִין. אֲבָל אִם אָמַר תִּנּוּ בֵּית זֶה לְפָלוּנִי כְּדִי שִׂידוּר בּוֹ עַד זְמַן פְּלוּנִי, אוֹ תִנּוּ דָּקָל זֶה לְפָלוּנִי כְּדִי שְׂיֹאכַל פְּרוֹתָיו דְּבָרָיו קִימִין: שְׁהֲרִי הִקְנָה לָהֶם הַגּוֹף לְפְרוֹת, וְהַגּוֹף דָּבָר שֵׁישׁ בּוֹ מִמֶּשׁ. וְכֵן כָּל כִּיּוּצָא בְּזֶה.